

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide vagy a főmunkatárs ezimére intézendő a lap szellemi részét érlelő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előzetes díja:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítónak egész évre 4 kor
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorógyi-utca
1. szám a a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyitár és egyéb felszo-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítser tér-
fogata 12 fillér
Bélyegdíj minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyitár

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Kifogásolt határozat.

A községi leányiskola helyének megállapítása sok fejtörésébe került a város atyáinak. A tanács, mely előzetesen komoly bírálat tárgyává tette a kombinációba vett telkeket, abban állapodott meg, hogy a kir. törvényszék melletti üres telket külön vélemény kizárásával, tehát egyhangulag fogja ajánlani a képviselő-testületnek.

De a tanács ajánlatának hatalmas ellenzéke támadt a Szontagh-féle telek hibeiben, kik magok mellett és a tanács ajánlatának elvetésére minden lehető érvelést felhozta. A többség azonban nem volt meggingatható s azon szilárd meggyőződésében, hogy a két rossz közül mégis a kevésbé rosszat kell választani, 24 szavazattal 10 ellenében elfogadta a tanács ajánlatát. Így egyelőre a felépítendő leányiskola helyeül a törvényszék melletti kötőre telek van megállapítva.

Hire jár azonban, hogy a kisebbség e határozat ellen felelőzést fog beadni, minek folytán még mai nap is kétséges, hogy az épület a város melyik szegletén fog felépülni. Mi, a kik ez ügyben nézetünket még a képviselő-testületben megejtett szavazás előtt nyilvánítottuk, jól lehet felfogásunk egyelőre győzelemre jutott, nem zárkozhatunk el attól, hogy a kérdést még egyszer pertraktáljuk, s ennek során a más nézetűek érveit leszállítsuk kellő értékükre.

Mindenekelőtt szem előtt kell tartanunk azt a körülményt, hogy a képviselő-testületnek ez idő szerint, csakis a szóban levő két telek közül kellett választania. Ennek tulajdonítható az elért eredmény, mert ha még egy harmadik telekről is lehetett volna szó: minden valószínűség szerint az a harmadik lett volna győztes. Mert a képviselő-testületi tagok között egyetlen-egyenek sem volt feltétlen meggyőződése az, hogy akár a törvényszék melletti, akár a Szontagh-féle telek egy leányiskola céljainak teljesen megfelel. Így nem maradt hátra egyéb, mint a két telket összehasonlítani s ennek eredményeként arra szavazni, a mely ellen kevesebb egészségi, pedagógiai és építési akadályok merülhetnek fel.

A kisebbség szerint a törvényszék melletti

teleknél előnyösebb a Szontagh-féle, egészségi szempontból, mert nem fekszik a temető közepében, vize jó, s minden oldalról nyílt és szabad levegője van. E telken nagyobb építési akadályok nem merülhetnek fel, mert a mai építészeti technika ilyeneket alig ismer, s a vadvízes talaj alagesővezés által olesón és könnyen kiszárítható. Pedagógiai szempontból pedig feltétlen előnye a másik felett az, hogy nem fekszik egy pszichológiai tekintetben rossz hatást szülő börtön szomszédságában s a hozzá vezető utcák erkölcsileg nem kifogásolhatók.

Ez érvek helyeseknek és igazoknak látszanak. De csak látszanak, mert tényleg a törvényszéki telek elejtésére nem bírnak elegendő súlyal. Nem pedig azért, mert e teleknek emberi számítás szerint ugyanazon vize kell hogy legyen, melyet a felfalvas egészséges ivóvíz gyanánt használ; a temetőhöz való szomszédsága pedig időben és térben oly távoli, hogy ennek káros befolyása az egészségre egyáltalán nem képzelhető, talaja száraz, levegője három oldalról teljesen nyílt és szabad. Legnyomósabb érv volna ellene az, hogy a hozzá vezető utcák járókelői gyakran tapasztaltak oly jeleneteket, melyeknek szemlélése nem iskolás leányoknak való s a tiszta erkölcsi érzék ápolása szempontjából nem ajánlatos leánygyermekünket naponként kétszer is oly jelenetek végignézésére kényszeríteni, melyek tiszta szívöket lassanként az erkölcstelenség mérgevel telítik meg. E nyomós érvelés szemben kétségtelen igazság az, hogy oly időben, mikor a leányok iskolába járnak a Deák-utca ép oly erkölcsi színvonalra áll, mint városunk bármely utcáján; más időben pedig — még akkor is, ha az utcán iskolás leánykák nem járnának — a rendőrség első rangú feladatát képezi a közkerékeség felett való őrködés s ha e tekintetben a Deák-utca hírnevén esorba esett, vagy ha még jövőre is esorba esik, a felelősség csakis a rendőrséget terhelheti. Ez tehát nem orvosolhatlan baj s bizunk annyira a jövő idők szellemében, hogy az ily természetű érvek rendőrségünk erélye folytán naponként veszíteni fognak élükből.

De mindenek felett előnye a teleknek az, hogy nem vadvízes, nincs kitéve áradásnak, városunk egyik legszebb terére szögellik s játszó tereül egy gyönyörű park kínálkozik. A börtön szomszédságát ellensúlyozza a játszó-tér költői hangulata.

Ismételjük, hogy jobb hiányában a Szontagh-féle telekkel szemben a törvényszék melletti alkalmasabb egy leányiskola céljaira.

De, ha egy harmadik telekről is lehetne szó, melyet gáncs nem illehet, vagy védelemre nem szorul, a kisebbség tervezett felelőzése folytán azt hisszük, hogy a többség is szívesen belenyugodnék abba, hogy leányiskolánk egy harmadik és kifogástalan telekre építtessék fel. Miután pedig a ma egy heti közgyűlésen csak a szóban forgó telkek között lehetett választás, nagyon tévednek azok, a kik kulissza-titkot sejtjenek a szavazás ismert kimenetelében.

Érvekkel szemben érvek állottak oly szeltemben, a minőnek lapunk múlt számában is kifejezést adtunk. △

Az ág. hitv. evang. egyház hangversenye. Kevesebb mozgalmas városunk életében magasan kiemelkedő mozzanat lesz az a fénves műsorral megtartandó hangverseny, mely kiváló erők közreműködése mellett a hó 29-én fog a „Három Rózsa“ nagytermében lezajlani, s melyre a serény bizottság nagy előkészületeket tesz. Ez estély nem csak pompás élvezetet fog városunk minden rendű és rangú közönségének nyújtani, de a mire a legszebb és legbiztatóbb jeleket láttuk a közelebbi múlt hónapokban is, újra fogja hirdetni, hogy társadalmi előítéletek közöttünk korlátokat nem képezhetnek; deklarálni fogja a mai válságos időben, hogy nálunk az egyes felekezetek készségelel osztoznak egymás sorsában, szívesen örülnek egymás örömeiben, hogy nincsenek közöttük az idegenkedésnek szétválasztó falai; s végül, a mit tán először kellett volna mondanunk, erős bizonyosságot fog ez estély tenni arról is, hogy Rimaszombat és vidéke művelt közönsége érzi és becsülni tudja a szépet s tömegesen fog sietni oda, a hol szíve kelke felemelkedhetik, s a hol fejlett aesthetikai érzékét gyönyörködtetheti. A rendező bizottság mindent megtesz, hogy az estély sem-

T Á R C Z A.

Tavaszkor.

Ablakomnál állok

Künn a tavasz lehén éledő virágok,

Künn az ifjuságnak illatrajos szaka.

Ide benn szívemben

Csillagja lehullott, fénytelen éjszaka.

Erdő a hány fája

Tavaszi verőre lomb borult reája,

Lelkem sudar fája rügyet is fakajtott.

Bimbóba is szökcent

Hejh! — lombot, virágot de sohase hajtott.

Népi a kaptárnak

Virágos mezőkön döngicsélve szállnak.

... Lelkem zsongó méhi viharverte szárny-
— Gondolatok álmok — [nyal]

Kietlen mezőkről térnek meg az árnynyal.

Dolgos ifju hévvel

Kertet keritettem munkabíró kézzel,

Szívemből vetettem belé virágmagot

— Rajongó remények —

... Sövényem leégett, palántam elfagyott.

Gyöke sem maradt.

Albert János.

Adalékok Gömörmegye történetéhez.

(Néhai Lenkey Zsigmond adatgyűjteményéből.)

Gömöri Prot. Művészek.

(Folytatás.)

Pető Gáspár Gesztelyi Kapitány, Pósházi szerint. Tán egy lehet avval, ki 1552. évben Egervárában

Dobóval vitézkedett és a földi erősséget ostromló Törököket meggyőzte. Istvánfy 18 k. 326 l. kit a Felső Fegyedi Jánossal és Zoltai Istvánnal együtt vitézségeért szép birtokkal megajándékozta. Istvánfy 28 könyv 228 l. Pethő István 1602 körül esküdt. Pethő László mint Putnok vára Birtokosa ellen 1598. perj indítanak Putnoki Bálint és Mladasovich Péter. 1599. ő mint Praefectus iudicetii Halmi Gábort.

Pilisi István 1600-ban Ketzer Susanna Lorántfy Péterné ügyésze.

Rákótzai Sigmund I. Felső Vadászló nevezte magát. Két Fijai maradtak u. m.:

a) I. György. Nagy hős a maga idejében. Bebek György alatt hadnagykodott, kivel és Telekesi Imrével 1558. 13 Oct. a Szikszót felprédáló s égető Füleki Béget Velizánt Törökjeivel Kazánál megverte, más nap a győzelem után Putnokra mentek. Forgács és Senyei Jánoshoz viradta előtt menvén 29 Törököt 40 lovat, egy zászlót elfogtak, a Törökök Szabadkába vevén magokat a mieink vissza tértek. Istvánfy 20 könyv 257 lap. 1562. Bebek Györgyvel Balogvárnál fogságba esett ezer talléron váltá ki magát a Szabadkai ör Hasántól. 1567 Hasan Temesvári Basa Felső Vadászló kastélyát meggyújtván, katonáival kéntelen vala abból kijönni, de egyen vagy kettőn kívül kik elszaladtak — a Törököket mind le vagdalta. Ő és Deregyei Pál jelenté be Botskay Györgynek lázító szándékát Rueber Jánosnak ki Svendi maga helyett hagyott főkapitánynak F. Magy. Országban Három fiai maradtak Imre, László és Lajos, ki Calvinistából Pápista lett. Wagner Collect. Dec. IV. 90 p.

b) János, György testvére: Fijai Ferentz és 2-dik Zsigmond. 1573 Szendrei Kapitány a midőn a Szikszai vásár feladására siető Füleki őrt Kaita béget Prévostvári Bálinttal Rueber V. Kapitányával, tetemesen megverte, Fülekiig űzte. Istvánfy 25 k. 346 l. Mint Egri Kapitány 1588 Nyári Pállal, Balásdiák Istvánnal, Serényi Mihály Kassáról, Szétsi Tamás és Rothal János Szendrőből érkezett hőseivel, a Ferhát Budai Basa a Rákos

Mezeiről kiindított, a Váti, Szétsényi és Füleki őrizettel verekedett, Szombat, Putnok felé útazott, a Szikszaiakat a hátra maradt ezer aranyadóért szarolni akaró Törökökön, a Bársnyos Hernád és Sajó közti téren véres diadalt veve. Istvánfy 26 könyv 376 és több l. V. Barth. Putnok alatt, utóbb Erdélyi Fejedelem, melyről le mondott, Csáki István özvegyétől megvette Sáros- és Szádvarat. Nem tsak nagy Vitéz, de Vallása palladiuma és pártfogója. Bézával levelezett, a Visolyi Biblia kiadásában nagy eszköz volt, sok tanulókat tartott Akadémiákon, mint Ezlári Demetert. Három nője vala: 1) Bekenyi Alaghi Judith kitől nemző Erzsébetet Homonnai Druget Bálintné \dagger 1603 2) Gerendi Anna kitől született György III. Sigmund és Pál. 3) Telegdi Borbála ki Rákóztól felül élte és Pált a Cath. vallásban nevelte. III. Sigmund \dagger 1620. kit atya 1608. halálával megelőzött. 1608 eltemettetett a Szerencsi Egyházban.

c) György Erdélyi Fejedelem. Első nője Bethlen házból 2-ik Serki Lorántfy Susanna V. M. Athénást, — kitől II. Györgyöt, IV. Sigmundot és Ferentzet nyere IV. Sigmund \dagger 1652 Febr. 2-án elvesztvén előbb nőjét Henriettet a Rhenusi Palatinus Fridrik leányát. Ferentz 5 éves korában hala meg. Wagn. Collect. Dec. IV. p. 100 et sequentes.

Rothal János Szétsi Tamással, Szendrőből ment 1588-ban Rákótzai Sigmundnak segédül a Szikszót szarolni akaró Törökök ellen. 1594-ik után Murány birtokosa, vásárlás után bírta még 1610-ben is. 1622: 19 ezikkely szerint hazafiságot nyert.

Rueber János ezen 1542. évtől fogva a hazának sok szolgálatot tett. Német előbb Győri Svendi helyett 1567 után Felső Magyar országi Kapitány. Sárosi fő Ispán. Magdeburg Jaachimot Győrbe vitte papnak. Fel. Magyar országban pedig Leuthamer János vala tábori papja, kinek segítségével vitte a vallás ügyét a Kassai 1568-i Sinatban 1572. 10 ez szerint hazafiságot nyert. 1582. Jan. 15-én a Pelsützieknak Szendrőbe törvényt

mi kívánni valót ne hagyjon fel. Egyedül a közönségtől függ tehát, hogy a siker teljes legyen. Mi nem hisszük, hogy kisszerű okok miatt bárki is elmaradhatna a hangversenyéről, s nem akarjuk hinni, hogy pl. a helyek feletti versengés nagyon is kisvárosias mániája csak egy foltoeskát is vehetne Rimaszombat előkelő gondolkozásu intelligentiájára. Egyébként még a hargverseny után is lesz a közönségnek mit élveznie. Ugyanis másnap este a közreműködők tiszteletére ugyanesak a Három Bózsán sétahangverseny tartatik. Hétfőn este pedig Mikszáth Kálmán iskolatársai, élükön Kubinyi Aladár törv. széki elnökkel, fognak a kedvelt író tiszteletére bankettet rendezni.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat, 1893. április 20.

Rimaszombat városa április 20-án képviselőtestületi közgyűlést tartott, melyen — mint lapunk mult számában jeleztük — igen fontos tárgyak merültek fel s nyertek elintéztet. A gyűlést az elnök Szabó György polgármester a szép számban megjelent képviselők üdvözlésével nyitotta meg, majd mindjárt megemlékezett a város területén fellépett s elterjedt diphteritisz-járványról és az ellene való küzdelem sikere érdekében tett hatósági intézkedésekről.

Erre Molnár József ügyvéd egy interpelláció-szerű felhívást intézett a polgármesterhez és a tanácshoz; élénken hangsúlyozván a városban lakó szülők aggodalmait a gyermekhalandóság rohamos emelkedése miatt, s felvilágosítást kérvén a járvány megszüntetése végett tett közegészségügyi intézkedések részletei felől, egyszerűsítandó a rendőrséget, hogy a köztisztaság tekintetében erősebb rendszabályokat fogantossin. Erre az előjáráság nevében is a polgármester megnyugtató feleletet és ígéretet adott, melyet az interpelláló Molnár József is tudomásul vett.

Napirend előtt bejelenti a polgármester, hogy a szabályszerű 24 óra előtt hozzá egy indítványt terjesztett be Lőrinczy György városi képviselő, ki jelen is van, miért kéri a közgyűlést, hogy az indítványozott meghallgatni sziveskedjék. Erre Lőrinczy a töle megszokott ékes-szózással, lelkesült hangon egy alakilag és tartalmilag egyiránt kitérő beszédet tartott, mely egész terjedelmében így hangzik:

Mélyen tisztelt képviselőtestületi közgyűlés!

Először van szerencsém e helyen felszólalni, s hogy mindjárt egy indítvánnyal lépek e nemes testület elé, némi szerénységnél is látszhatok; de bátorságomban megerősít azon tudat, hogy e tögyökeres magyar város minden polgára egyenlően át van hatva a magyar haza legjobbjainak tiszteletétől s így az én igénytelen szavaim is e város polgárságának őszinte közérzetét fogják tolmácsolni.

Bizonyára az általános érdekek önzetlen szolgálatában megfuttatott életpálya előtt mindenkor szívesen áldozhatjuk elismerésül halánkat és tiszteletünket; hiszen a koszorús költő lantja örökérvényű igazságot hirdetett ki, midőn azt zengette, hogy „minden pálya dicső, ha belőle hazádra derül fény.” Az ipari, kereskedelmi, a közegészségügyi, jogszolgálat a közművelődés és a különböző hivatalok térein működő morális és intellektuális erők egyformán megérdemlik a méltánylást, s ha a társadalom közszelleme egészséges, minden szükséges és hasznos tényezőjének értékét kellőképpen meg is szokta becsülni.

Annál nagyobb tiszteletet érdemel uraim egy oly élet, melynek hivatásán a veleszületett lángész azon kiváltságos feladatot tűzte ki, hogy a legtisztább igazságok apostoli hirdetése által örökké frissen buzó forrása legyen az egymást felváltó emberi nemzedékek legnemesebb inspirációjának. A költő, ki lantjának hurjain falokat penget, melyek az örökszép, jó és nemes tiszta régiói felé hevítik lelkeinket, az író, ki a való élet ferdeségei ellenében a lehető élet eszményi képeit varázsolja élénk, és az igazságra való vágyakozásban, törekvésben nemesek serkentő, de meg is erősíti az emberiséget, olyan hivatott apostol, kinek esodálatos teremtő és megtermékenyítő erejét, minden időknek legjobb emberei a tiszteletnek és becsülésnek legékebb koszorúval öveztek körül.

hagyott, mint Fiscalis jószágbelieknek. Meghólt 1584-ik évben 62 esztendő korában, követvén a Svendi halálát, tsak kevesse. Istvánfy 25 k 362 l. Klanitz p. 67. Birta Szerentset, melyet kir. engedelem mellett 1583 Rákóczy Sigmónak eladott.

Rácz Literati András 1601. Putnoki Várnagy. Nője Barna Anna, Néhai Devényi Márton özvegye.

Simon Lőrincz 1576 körül Ügyész.

Salm Miklós sokat tett Gömör reformáltatására, mert elfoglalván 1549. évben Murány várát Basó Mátyástól, oda bevitte a Reformációt s Murány és K.-Honth völgyén pártolta. Követte az ő példáját a többi Várnagy is, u. m. Niederlasy Maska Menyhart, kinek idejében Fried Cyprián 1560 körül a Várban paposkodott. 1578 körül a Honti és Murányvidéki papoktól Seniornak választott. Ő alatta készültek a Murányi czikkelyek. Salm 1563. hazafiságot nyervén, Turzó Eisébetet vette feleségül, udvari papjok Bornemisza Péter. Tót Ferentz Egyh. tört. 97 l. Solen. XVIII. 52—91. Lehotzky szerint Nője Szétsi Tamás leánya Arcoi Pyrchí Grófnak özvegye. J. ú. liusé pedig Turzó Elek leánya.

Sárközy Mihály Hajnásközi Órnagy Bebek Györgyvel, Magoesi Gáspárral, Bokri Istvánnal és Hangonyi Györgyvel 1562. (1563. mások szerint) Balog várnál, Szabatkai Órnagy Husaimnak, ki a kereszténység-ről, melybe Török Ferentz nevet vett, ismét lemondván, a Mohamed hitre visszatért, tsalfasága által, Hasán Füleki Bég fogságában esvék, attól kegyetlenül megöletett, mivel Mehemet Pestí Török lovagok vezérét és Hajdajatek, Solimán titkárt adott hite ellenére elfogván, Bebeknek, Boldogkó váraért eladta. Istvánfy 21. k. 277. V. ö. Feledy Eusták.

Serényi Mihály 200-ad magával jött Kassáról az 1588-ik évben Szikszót sarezolni akaró Törökök ellen. Ő temette el a több mint 2000 elesett Törököt Onga körül. Istvánfy 24 k. 377. 1593. Füleki Várnagy — és Szendrői Kapitány 1620.

Közlő: Simon Mihály, ev. ref. s. lelkész.

Ennek az immár muló századnak jutott osztályrésze a szerencse, hogy szülőföldjén ismerje a letűnt és folyó idők legnagyobb magyar költőjét, íróját, kinek neve említésénél is a szeretetnek igaz érzése dobogtatja a magyar ember szívét; kinek bámulatos lángésze, alkotó ereje, isteni tisztaságu szíve sohasem állott más ideálok szolgálatában, mint a melyeket az igazságnak, a magyar hazának és nemzetnek s az örökké élő eszményi „szép”-nek kultusza minden igaz magyar ember lelkében glóriával diszített fel a humanizmusnak és hazaszeretnek öltárképeül.

A magyar nemzetnek ez a büszkesége, irodalom-történetünknek ez a páratlanul fénylő csillaga — Jókai Mór; — a kinek nevéhez teljesen felesleges kommentárt esatolni, mert mindenki tudja hogy ki ő, mindenki tudja, hogy mi; és egyetlen intelligens magyar ember sínesen, a ki ne táplálkozott volna az ő szellemi magtárának esodálatosan gazdag kamarájából; mindenki köszönhet neki valamit: egy nemes tett érdemét, egy felhevülés tiszta perczeit, valamely becsületes elhatározást, de legalább is egy néhány kellemesen eltöltött boldog órát. A magyar hazának egész nagy lelke megmozdult, hogy most — pályája alkonyán, mikor már egy felszáradig ontotta számunkra az ész és szív legdrágább kincsét, legalább egy perczre mi áldozunk neki egy halálatos sóhajást, s a hála ezen önkénytelen felbuzdulásában — úgy vélem t. képviselőtestület — egy igénytelen hangocska a mi szeretett városunkat is méltán megilleti.

Ezért voltam bátor indítványommal a t. képviselőtestület elé lépni, bízva benne, hogy azt szíves készséggel elfogadni méltóztatnak, s ez által szab. Rimaszombat város részéről is megerősítendik a magyar nemzet közvéleményét, mely szerint Jókai Mór 50 éves írói működése által a magyar nemzet szeretetét, tiszteletét és halálját érdemelte ki; — ezért indítványozom, hogy: mondja ki a t. képviselőtestületi közgyűlés, hogy Jókai Mór 50 éves írói működése elismerésül, halánkat, tiszteletünk és szeretetünk jeléül szab. Rimaszombat város díszpolgárává választja meg.

A polgármester a közgyűlés zajos helyeslése közt jelentette ki, hogy az indítvány egyhangulag elfogadtatik s ehhez képest Jókai Mór ötven éves írói működésének elismerésül, halánkat, tiszteletünk és szeretetünk jeléül Rimaszombat díszpolgárává választatik meg, s az okmány elkészítésével és átadásának kivételével a városi tanács megbizatik.

Bemutatott azután a törvényhatósági jóváhagyással ellátott vágólídi szabályrendelet, mely — miután fölbe pontjaiban már ugy is érvényesül, — kizárólag élethebe lép a f. évi május 1-én. A szabadka-pusztai méntelep tisztikarának építésére készített tervet és költségelőirányzatot szintén helybenhagyta a földmívelési és belügyi miniszterium; az erre vonatkozó miniszteri leiratot a közgyűlés tudomásul veszi s a 12000 frtba kerülő tisztikar építésének mielőbbi megkezdését elhatározza.

Legnagyobb vitát és érdeklődést keltette a leányiskola építésére szükséges és alkalmas teleknek megválasztására kiküldött bizottság jelentése, mely szerint a bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a leányiskola a törvényszéki börtön épülettel szemben (a Stolez Márton-féle ház mögött) a város tulajdonát képező telken építtessék fel. A közgyűlésen sokan voltak, kik e helyet különösen paedagógiai szempontból alkalmatlannak találták és erős argumentációval ajánlottak a közgyűlésnek, hogy a Losonezi-utcában levő s jutányos áron megszereshető Bukóvszky-örökösök féle telek vásároltassék meg s azon építtessék fel a leányiskola. Ez ajánlat mellett szónokoltak erős érveléssel Glauf Pál, Dr. Zehery István és Groó Vilmos tanfelügyelő, míg a bizottság javaslata mellett Dr. Szabó Samu, Molnár József, Kishonthy Gyula szállottak szikra. Az egy órai vita vége az lett, hogy a kérdés névszerű szavazással döntetett el, melynek folyamán a kiküldött bizottság javaslata 25 szóval 10 ellenében elfogadtatott, minélfogva most már elhatározott dolog, hogy a leányiskola a börtön épülettel szemközti nagy tágas téren fog felépíttetni. (A kérdéssel külföldben lapunk egy másik helyén bővebben foglalkozunk.)

Felolvastattak még és jóváhagyattak azon bérleti feltételek, melyek mellett a város a pénzügyigazgatásági épület piaci földszintjét bérbe fogja adni s a közgyűlés az elnök életése közben 1/2 12 óra tájban záratott be.

A tanítók országos mozgalma.

Napjainkban egy áramlat került felszínre, mely bizonyára megérdemli, hogy vele azok, kik a népoktatásügy egészséges fejlődése iránt érzékelnek bírnak, behatóan foglalkozzanak annyival is inkább, mivel lépten-nyomon tapasztalhatjuk azt az elégedetlenséggel párosult zűrzavaros forrongást, mely a társadalom egyes osztályait valóságos lázban tartja, s mely ennél fogva bénítólag hat a nagy társadalmi problémák békés megoldására, főleg pedig a néptanügy fokozatos fejlődésére. — Ha azonban komolyan gondolkodóba esünk ezen nagymérvű elégedetlenség felett, el kell ismernünk, hogy a napról-napra sulyosbodó anyagi viszonyok, valamint a haladással karöltve járó társadalmi igények fokozódása oly jelenségek, melyek különösen alkalmasak a nyugtalanság lappangó tüzeinek lángallobbantására.

A honfiai aggodalom bizonyos neme hatja át egész valónkat, midőn tapasztaljuk, hogy ezen sok tekintetben megdöbbentő nyugtalanság a társadalom ama osztályát kezdi békés, az egész nemzetre kiható munkájából felzavarni, melynek magasztos feladata nagy költönek szavai szerint nem kisebb, mint egy új honfoglalás. Csekély jelentőséggel bír ezen elégedetlenség oly életpályáknál, melyek kizárólag anyagi tekintetek szolgálatában állanak, melyek tehát magasztos hivatással ninesenek egybekötve s nemzeti czélok megvalósítása nem tartozik feladataik közé. Annál megdöbbentőbb azonban, ha a béke eme szörnyetege ott üti fel fejét, hol hivatás és nem hivatal a jelszó, hol ideális czélok után való törekvés, nemzeti feladatok megvalósítása képezi az egyedüli működési kört. Talán felesleges kimondanunk, hogy a tanügyi munkáit értjük, midőn jelen nézeteinket kifejezésre juttatjuk. — Nem helytelenítjük a tanítói kar mozgalmát, ezt legfeljebb azok tehetik, kik egyoldalú felfogással s szűk látókörrel bírva eléggé merészek kicsinyelni azt a működési kört, melyet a néptanító betölt, ebből kifolyólag nem tartják jogosultaknak azokat az igényeket, melyeket a tanítóság az egész nemzet jövőjére kiható tevékenység fe-

jében a társadalommal szemben jogosan támaszt. Ellenkezőleg elismerjük a viszonyosság törvényénél és a kölcsönösség elvénél fogva is, hogy a néptanító azokért a hazafias szolgálatokért, melyeket az ország felvirágoztatása érdekében oly lelkesedéssel és kitartással teljesít, méltán megérdemli a nemzet osztatlan elismerésén és halálján felől még a betöltött fontos működési körhöz mért anyagi támogatást is már csak azért is, hogy anyagi gondok bilineséből felszabadulva, minden erejét, egész életét ama magasztos tgynek szentelje, melynek bajnokává szegődött.

A társadalmi műveltség épületének alapjait a néptanító rakja le. — Ezen épület maradványosága attól függ, vajjon eléggé szilárdak-e az alapok, melyeken az épület nyugszik? A társadalom azért a saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha a tanítói kart méltányos követeléseiben töle lehetőleg támogatja.

A magas kormány is a változott anyagi viszonyokat és a fokozódó társadalmi igényeket tekintetbe véve fontolja meg jól, vajjon ezélszerű-e ezen intelligens társadalmi osztály anyagi helyzetét a még 25 év előtt szentesített törvény szellemében s annak határain belül rendezni? Vajjon ily mostoha bánásmód mellett remélhető-e, hogy az iskolai nevelés, tanítás, a valódi ezélnak megfelel? Ily hangulat mellett várható-e, hogy az a néptanító, kinek kedélyét valóságos lázban tartja az elégedetlenség szelleme, képes lesz a gondjaira bizott gyermekek tehetségeit és érzelmeit a helyes irányban fejleszteni? Nem, ily lelki állapot mellett a tanító munkája meddő s legfőbb esetben káros hatású, mivel önkénytelenül is beleöltja a minden iránt fogékony gyermek kebelébe hasonló hajlamok esirait, melyek a gyermek korával fejlődve egykor szinte korlátlan hatalommal fognak uralkodni rajta.

Az a nemzedék, mely ily behatások alatt nő fel, beteg kedélyvel, téves társadalmi elvekkel, mint a nemzettest alkotó része, a fiatal korában belé esepetgetett s vele nőtt hajlamok paranesszava után indulva, veszélyes irányban fogja egykor érvényesíteni tehetségeit.

Ezen könnyen bekövetkezhető eshetőségek komoly megfontolását most a közel-jövőben tárgyalás alá veendő tanítói illetmények szabályozása alkalmából ajánljuk az illetékes tényezők érdeklődő figyelmébe.

Ajánljuk különösen az orsz képviselők ügyszereletébe, hogy szavukat majd annak idején emeljék föl a nemzet nyomorgó napszámjai érdekében. Embár a képviselőház közoktatásügyi bizottságnak közelebbi tanácskozásai nem sok jóval biztatnak. Csáky miniszter tárczáját köti a 300 frtos minimumhoz, s így a javaslat sorsát előre lehet tudni. Hiszünk mégis, hogy az országyűlés ez irányú tárgyalásai, ha nem is a jelent, de a közel jövőt illetőleg amily felemelő, époly reménykeltők is lesznek a tanítóságra nézve. J.— Gy.—

A hulladékokról.

Miniszterialis rendeletek, hatósági intézkedések, a helyi lapok jóakaratu figyelmeztetései, s a városi dobszó kíváncsiságot keltő pergése a köztisztaság fentartását hirdetik, követelik.

Oly igen actualissá vált e kérdés, melynek sürgős megoldása ma már az összes közegészségügyi tényezőket kell hogy foglalkoztassa; oly igen szövevényesen alakulnak mind ama befolyások, melyek a felhalmozódó szennyet eszközlik, csupán a nézet általános: hogy mindezen közegészségellenes állapotoknak oka az előjáróság, a rendőrség.

Nem azért szólok a tárgyhoz, mert e becses lapok megelőző számának vezércikkében a köztisztaság kérdése az állategészségügy állapotával összehasonlításba hozott, sem nem azért, hogy magam is a városi előjáróság kegyelmét — pláne, mikor előbb elpáholom — kikérjem, de azért, mert miként az ezikk írója helyesen megjegyzi, egyedül saját erőinkre vagyunk utalva.

Nekem igenis erős meggyőződése, hogy Rimaszombat városának köztisztasági kérdése, ha úgy tetszik, jelen állapota egyszerű eszközökkel, kevés költséggel rendezhető s mindez a legrövidebb idő alatt a lakosság megelégedésére keresztülvihető.

Ha az ok és okozat alapos kutatásába mélyedünk, igen természetesnek tűnik fel nekünk, miszerint mindenütt ott, hol emberek, állatok élnek, szemétnak is kell lenni; és hogy ez a szemny, vagyis szemét nem más mint oly nemű hulladék, mely azok lételemék, s a háztartási, ipari, forgalmi viszonyoknak természetszerű folyamánya.

Es miután kétségen felül áll, hogy ezen hulladékok az emberek és állatok egészségére káros behatással vannak, mivel a baktériumok, főként azok spóráinak kedvező tenyész- és fenntartó helyét képezik; ezen legfőbb indokból mindent el kell követnünk eme hulladékok lehető leggyorsabb és legtokéletesebb eltávolítására!

Felsőbb hatóságoknál meg van a jó akarat; óva intenek, szigoruan rendelkeznek; alantassabb hatóságok ez utasításokat azonnal közhírré teszik, sőt a kihágást elkövetőket érzékenyen büntetik is, de azért a hulladék rakásra gyűl fel, sért orrot és szemet!

Az egyesek érteke igen különböző. A tisztaság kedvelői anyagi áldozatot árán eltakarítatják rendszer az összehalmozódó hulladék-tömeget, míg mások anyagi eszközök elégtelensége folytán nem törődnek azzal.

Es vajjon azok, kiknek reggeltől délig; déltől estig kenyer után kell látniok, kiknek a megszerzett garas minden krajezárja létük fenntartására szükséges, — hibáztathatók-e, büntethetők-e, ha idő és pénz hiányában a közegészség követelményeinek megfelelni képtelenek?

Figyelemre méltó jelenség, hogy nagy átlagban mindazon családoknál, hol hasznos házi állatokat tartanak, tenyésztenek, a tisztaság kielégítő. — Mi ennek az oka? bizonyára a jobb mód.

Beható megfigyelés alapján kitűnik, hogy habár az utcazi szemét a városnak ipari, forgalmi állapotával egyenes arányban áll, mégis az udvarokon felgyülemlő hulladékkal egyetemben nem annyira az érzékkel, mint a szegénységgel kapcsolatos. Kitűnik, hogy az ilyen állapotokkal szemben a hatóságok bármily dícséretes szorgalommal folytatott küzdelem kevés, vagy csupán csak ideiglenes eredményt mutat fel.

Es én úgy vélem, hogy e téren a hatóságok beavatkozása, támogatása sikerdes csak akkor lehet, ha a községek mint erkölcsi testületek, ragadják kezökbe az ügyet, s ily módon az egyesek elégtelen erői egyesítve lesznek.

Rimaszombat városában a hulladék legegyszerűbben akként volna eltávolítható, ha vagy a város maga tart e célra egy külön fogatot, vagy pedig a gyepmesterrel, mint vállalkozóval szerződik. Részéről ez utóbbi módot helyesebbnek tartom. A teherviselést pedig a háztulajdonosokra, valamint bérlőkre ruházzuk, kik az udvaron megfelelő nagyságu személtárat tartani és a reájuk rótt összeget a vállalkozónak pontosan megfizetni köteleztetének. Tudok egy 7000 lakost számláló várost, hol az ily módon elrendezett hulladék elhordása a tulajdonosoknak és lakóknak évente 20 krajczárba kerül.

A vállalkozót kötelezni kellene arra, miszerint az udvari hulladékok kihordását köz- és nyilvános épületekből naponként, magán házakból hetenként legalább egy ízben eszközölje.

Ezen hulladék kizárólag csakis a város gyepmesteri telepére lenne szállítható, hol annak komposzt kezelésre nem alkalmas része magának a telepnek feltöltésére szolgálja, míg más része az emésztő gödör tartalmát szaporítván, a városnak ebből befolyó jövedelmét növelné.

Az emberi s az állati hulladékok eltávolításáról és kezeléséről már gondoskodva van; gyepmesteri telepünk e célra újlag rendeztetik.

Az utcai szemét elhordását mezőgazdánk saját érdekében készséggel eszközlik, itt csupán az lenne kívánatos, hogy a forgalmi erekül szolgáló állami utak a szükségnek megfelelőleg gyakorta tisztogatassanak és hogy az utcák seprés előtt szokásos módon előbb megöntöztessenek; mert a lakásokba és az utcán járó-kelő egyének légző-szerveibe behatoló felkavart portömög az egészségre rendkívül veszélyes betegségek csiréit rejti magában.

A nem épen értéktelen szemét rendszeres eltávolítása jelzett módon könnyen eszközölhető. Ne szalasszuk el a kínálkozó alkalmat, ne a felsőbb parancs, a diphteritis, vagy a kolera irányítsa tetteinket; hanem az általános közegészségügyi követelmények, a tisztaság iránti érzék és a humanizmus.

Lehető legmesszebb menő áldozatok árán is iparkodjunk a természet működését irányítani s a láthatlan lények milliárdjai ellen küzdeni. Léttünk fenntartása érdekében ez legelső kötelességünk, ehhez jogunk van, mert az Istenség java-részét az emberiség maga képezi.

Brauner Gyula.

Hírek és vegyesek.

Lossonczy Antalné esász. és kir. kamara énekesnő, ki a helybeli ág. ev. egyház tempoma javára f. hó 29-én rendezendő hangversenyen közreműködik, kedden a déli vonattal érkezett városunkba férjével együtt. Az állomáson egy küldöttség jelent meg a kedves vendég üdvözlésére: Marton János, Glauf Pál, Fábry János, Szontagh Károly, Simko Endre és Kapy Gyula. A vonat megérkezése után Glauf Pál az egyház nevében üdvözölte a vendégeket, megköszönte a nemes czél iránt tanúsított érdeklődésüket, mire Lossonczy Antalné lelkes szavakkal mondott köszönetet a szíves fogadtatásért, hangsúlyozta, hogy a siker emeléséhez minden tőle telhető erővel és összes tehetségével hozzájárulni kedves kötelességének ismeri. A szép fogadtatás után a vendégek Marton János lakására vonultak, hol igazi magyar vendégszeretetre, rokonszenves szíves látásra találtak. — Mint értesülünk, Mikszáth Kálmán orsz. képviselő a megye orsz. képviselőinek társaságában szombaton a déli vonattal érkezik ide. Fogadtatására a hangverseny rendező bizottsága teszi meg az előkészületeket.

A gömörmezei orvos-gyógyszerész egyesület folyó hó 26-án tartotta közgyűlését Rimaszombatban a takarékpénztár nagytermében dr. Török János elnöke alatt. A gyűlésen a helybeli orvosok és gyógyszerészek csaknem mindannyian, a vidékiek közül néhányan jelentek meg. Elhatározták, hogy ezután évente egy rendes gyűlést tartanak felváltva Rimaszombatban és Rozsnyón. Kishonti J. pénztáros jelentése szerint az egyesületnek 318 frt 7 kr. pénze van. Ezután Dr. Marikovszky István könyv-és szertárnok lemondott eddig viselt tisztéről, s helyébe megválasztották Dr. Kármán Aladár Ernőt. A szakülésen Dr. Török János néhány szakszemponból érdekes törvényszéki esetet ismertette, dr. Sailer, dr. Ruber és dr. Borszékai pedig egyes orvosi gyakorlatukban előfordult nevezetesebb esetet adtak elő. Foglalkoztak ezután a roneselő toroklobbal (diphtheritis) s a betegség észlelése és gyógykezelése közben szerzett tapasztalataikat Török, Borszékai, Löcherer és Ruber dokk közölték. Végül Orient Gyula esetneki gyógyszerész tartott érdekes felolvasást: „Hatóanyagok a sebkötöző szerben“ czímmel. Ezek után a gyűlés befejeztetett s a tudorok szétoszlottak, hogy este a kaszinóban a fehér asztalnál találkozzanak. — A kedélyes vacsorán a „laikusok“ közül is résztvettek néhányan; a város képviselőiben Barna Imre jelent meg, s felköszöntőjében lelkes szavakkal élte a vendég-orvosokat. Dr. Marikovszky István szép tiszteletben élte az elnököt: Dr. Török Jánost, majd utóbb a vendégeket. A szép társaság a legjobb hangulatban a Palócz kitűnő muzsikája mellett éjféltáncig mulatott.

Kinevezés. A megyei közkórháznál a Dr. Marikovszky István eltávóásával megüresedett második orvosi állást a megye megszüntette s helyébe két osztály-orvosi állást létesített, s ez állásokra Dr. Szabó Károly városi tisztiorvos és Dr. Kármán Aladár lapunk jeles belső munkatársa neveztettek ki.

Püspöki küldött. A helybeli főgimn. VIII. o. ág. hitv. evang. növendékeinek május hó 4-én tartandó választás vizsgájára Zelenka Pál püspök Strauch Béla felkai ág. hitv. evang. lelkészt küldötte ki.

Kormányképviselő. A vallás és közoktatásügyi miniszter a f. évi érettségi vizsgálatokra a helybeli főgimnáziumhoz dr. Schilling Lajos, kolozsvári egyetemi tanárt, a rozsnyói ág. hitv. evang. főgimnáziumhoz pedig Mauritz Rezső budapesti állami főreáliskolai igazgatót küldötte ki képviselőül.

Magas vendége volt f. hó 25. és 26-ik napján a helybeli esendőr szakasz parancsnokságnak. Murai és Kőrös-társai Török Ferenc, es. és kir. altábornagy ur tona ez alkalommal hivatalos látogatást, ki a magyar kormány országaihoz tartozó esendőrség felügyeletével van megbízva.

Hivatalos vizsgálat volt folyó hó 24-én a helybeli esendőr szakasz parancsnokságnál. A vizsgálatot Rosenthal Károly őrnagy teljesítette Pozsonyból. A magas

állásu törzstiszt a legnagyobb meglepődését fejezte ki az ügymenet pontos és szakszerű vezetése fölött.

Egyházközségi gyűlés. A tiszáninneni ev. ref. egyházközség tavaszi rendes közgyűlését f. hó 25—26 napjain tartotta Miskolcon, melyen városunkból Terhes Pál lelkész és Bodor István főgimn. igazgató vettek részt.

A megyei tisztviselőket fizetésének javítására a kormány 5800 frtot küldött kiosztás végett. A módzatok megállapítására, s a megyegyűlés elé terjesztésére egy bizottság küldetett ki, mely Hámos László főispán elnökelete alatt f. hó 26-án tartotta ülését. A bizottság egyhangulag azon javaslat mellett foglalt állást, hogy 1000 frt fizetésen alóli tisztviselőket fizetésük 6%, azon fölül levőket pedig fizetésük 9% arányában kapijak az oszlatékok.

Gyászhir. Özv. Bartóffy Andrásné — egy 83 éves tiszteleteméltó agg matróna, kinek férje valaha a kishonti járás főszolgabírája, majd Nagyrőce város polgármestere volt, s tevékeny részt vett megyénk közéletében, — f. hó 17-én Nagyrőcén, hová viszontagságos élete végének közeledtével alig pár hó előtt visszavonult, — elhunyt. A boldogultat megyénkben igen nagyszámu s tekintélyes rokonság gyászolja és minden ismerőse körében tiszteltetelmélt, kedves emléket hagyott maga után. Nyugodjék békével!

Változás a vizsgálatok rendjében. Azon körülmény folytán, hogy főgimnáziumunkhoz és a miskolci ev. ref. főgimnáziumhoz egy és ugyanazon kormányképviselőt küldetett ki és hogy a miskolciak is már nyomatásban lévő vizsgálati rendjökön a szóbeli érettségi vizsgálatokra ugyanazon napokat tüzték ki, mint a helybeli tanári kar, — a mult számunkban közölt vizsgarend némi módosítást szenved. Ugyanis főgimnáziumunkban a szóbeli érettségi vizsgálatok ez évi jun. 22—25, a magántanulók vizsgája jun. 26—27. napjain, a zárónapjain jun. 21-én fog megtartatni, egyebekben marad a legközelebb megirt sorrend.

Jóka Mórnak városunk diszpolgárává történt választása alkalmából küldendő oklevél díszablájának elkészítésével a városi tanács Rakottay Lajos helybeli könyvkötőt és díszművest bízta meg. A tábla ugy esin, mint kiállítás tekintetében egyik remeke lesz a könyvkötő iparnak; e hét végén közszemlére is ki lesz téve a „Rakottay testvérek“ főterem levő könyvkereskedésében.

Uj összeírás. Biztos forrásból tudjuk, hogy a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a nyugdíjba beszámítható tanítói fizetéseknek pontos megállapítása végett egy újabb összeírást fog elrendelni, mely alkalommal mindazon tanítók, kiknek a nyugdíjfelemeléshez jogos igények vannak, azokat érvényesíthetik majd. Itte helyen különösen a következőkre hívjuk fel az érdekelteket iskolások és tanítók figyelmét. A legközelebb megjelent összeírás alkalmával ügyeljenek az arra hivatott tényezőkre, hogy a tanítói járandóságok a valóságnak megfelelően, helyes osztályozás mellett következőleg csoportosítottassanak: 1-ször nyugdíjba beszámítható tanítói fizetés. Ide tartoznak mindazon szolgálványok, melyek tisztán a tanítót illetik, 2-szor a nyugdíjba be nem számítható tanítói fizetés, mely csoportba a lakás és a tanterem fűtése czimén élvezett járandóság tartozik, 3-szor kántori járandóság, milyen a stóla, egyházi alapítvány vagy esetleg kántori javadalmazás czimén élvezett párbér, 4-szer szét nem választható jövedelem, mely rovatba oly járandóságok jegyzetnek be, melyek kántori és tanítói természetűek lévén, egymástól el nem különíthetők, melynek sok helyen a párbér czimén élvezett szolgálványok. Az iskolafentartó hatóságok ugy a tanítóknak saját jól felfogott érdeke kívánja meg, hogy az itt felhozottak felett már most gondolkozzanak.

Halálozás. Kovács István, a helybeli kir. törvényszék szorgalmas és hü szolgája f. hó 23-án elhunyt. Temetésén e hó 25-én a törvényszék, élén Kubinyi Aladár elnökkel, testületileg vett részt, ezáltal is kifejezni kívánván, hogy fájjalja a fáradhatlan, gondos szolgáló elvesztését. A megholt az öröm poharát is megköszölte életében, midőn néhány évvel előbb szép reményekre jogosító fia, kinek kiképzéséért sokat áldozott, megdöbbenő módon vetett véget életének.

Tanító-gyűlés. A kishonti ág. ev. tanító-egyesület f. hó 22-én tartotta évi általános gyűlését *Bakos-Törökben*. A gyűlésnek, melyre a tagok ritka szép számban jelentek meg, s melyen *Groó Vilmos* kir. tanácsos s tanfelügyelő is, mint vendég részt vett — tárgyai voltak: 1. Az egyesület új tagjainak bekebelezése. 2. Mult évi jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Egyeteli könyvtárnok választása. 4. Minta-tanítás. 5. A jövő gyűlésre kidolgozandó tételék és a minta-tanítás anyagának s holtartás helyének kitézése. 6. Indítványok. A gyűlés jelentékenyebb határozatai: A mult évi jegyzőkönyv tárgyalása s hitelesítéséről kifolyólag határozatképen kimondott, hogy a gyűlésben részt nem vevő tagok, az esperességi előjárásához — megintés, felszólítás végett — esetről-esetre bejelentendők. A mult évbe tervbe vett tanmenetek kidolgozására vonatkozó határozat — kiváltképek kir. tanácsos s tanfelügyelő indítványa és beható indokolása folytán — oda módosított, hogy azok a kerületi tanterv szem előtt tartásával és alapján, a Czéner-féle tanmenet mintájára s az esperességi iskolákban jelenleg használatban levő tankönyvek szerint, a már tavaly erre kinevezett bizottságok által, ez évi őszi közgyűlésig készíttessenek el. E bizottságok egyikének egy eltávózt tagja helyébe ifj. Farkas József rimóczi tanító választott be. — Könyvtárnoknak egyhangulag Czéner Pál ráhói tanító választott. Kicsiny Gusztáv Magyar-olvasmány kezelés tárgyu minta-tanítása — mivel, hogy már iskolájában az ez évi tananyagon átment, inkább „ismételésnek“ nevezhető — általánoson tetsző sikert aratott; növendékeinek tiszta magyaros kiejtése mindenkit meglepett. — A jövő tavaszi gyűlésnek Rimócziára való helyezése, néhány folyó ügy és indítvány eltárgyalása s az elnöknek s kir. tanfelügyelőnek szíves megjelenéséért mondott köszönet után a gyűlés véget ért. Utána következett a kedélyes közélet, melyen több toaszt is mondott. Kicska Károly élte a tanítók fejét, de egyszerű mint tanácsadója, buzdító elemét, a szünetlenül javukon munkálkodó Groó Vilmos kir. tanácsos s tanfelügyelőt, Groó Vilmos visszhangul kiemelve azt, hogy miként eddig a 16 évi ilyenmü működése alatt, ugy ezután is mindig szíven viseli a tanítóság ügyeit s érdeklődik a kishonti tanítóság szervezeti működése iránt, s halányszor teheti, szívesen részt vesz összejöveteleiken; viráti poharát a kishonti tanítóság egészségére. — Szlopovszky P. élteti

az elnökséget. Brádnyan elnök a kir. tanácsos s tanfelügyelőt. A kir. tanfelügyelő s az ő kihívása folytán — folytatólagosan — Szabó E. a házi-asszonyt és kisasszonyt éltették. — Ugyancsak ezen magas és kedves vendég előterjesztése folytán 6 frt 25 kr. gyűjtetett az orsz. tanítók házára. — Az egész társaság telve szép s kedves emlékekkel, csakis az esti órákban oszlott szét. — *Czéner Pál*, egyeteli jegyző.

A sikkasztók büntetése. A rimaszombati kir. törvényszék, mint fenyítő bíróság Kristóffy József és társai bűnügyében folyó hó 21-én hirdette ki az ítéletet. Kristóffy József a büntetőtörvénykönyv 462. §. szerint minősített s a 463. §. alapján büntetendő, 148 esetben elkövetett folytatólagos hivatali sikkasztás bűncselekménye miatt 1 évi és 9 havi vizsgálati fogságának betudása mellett 5 és 1/2 évi fegyházbüntetésre s politikai jogainak elvesztése mellett 6 évi hivatalvesztésre ítéltetett. Enyhítő körülménynek tudatott be: vádlott beismertő vallomása s felettes hatóságának laza és felületes ellenőrzése. *Laurencz Ferencz* a büntető törvénykönyv 70. §. szerint minősített s általa 104 esetben elkövetett folytatólagos hivatali sikkasztás bűncselekménye miatt a 92. és 93. §. alapján 3 és 1/2 évi börtönbüntetésre ítélt, 5 évi hivatalvesztésre, valamint a felmerült és felmerülő költségek fizetésére ítéltetett. *Szilágyi Lajos* azon alapon, hogy az ellene emelt vádbeli cselekmény elévült, de mert az be sem volt igazolható, a vád és jogkövetkezményei alól felmentetett. *Szilágyi* az ítéletben megnyugodott, ugyszintén a vádhatóságot képviselő kir. ügyész is, Kristóffy, valamint *Laurencz* fellebbeztek. Az ítélet reájuk vonatkozó részét a kir. ügyész és a kinstár is fellebbezni fogja — A közönség nagy tetszéssel fogadta az ítéletet, s mindenkire megnyugvással lehet bírónak sujtó igazsága és pártatlansága, a kik a bűnügy alapját képező roppant anyaggal lelkiismeretesen, ritka ügybuzgalommal küzdöttek meg.

Nyári vasuti menetrend. Ez évi május 1-től a szokásos nyári menetrend lép életbe vasutainkon. Lényegesebb változást megyénkire nézve nem találunk benne, de igenis a fülek—miskolci vonalszakasz egy részén a már lapunkban említett üdvös visszatérést a néhány év előtti menetrendhez. Ugyanis *Feled-Bánréve* között a jövő hó 1-től kezdve reggel is közlekedik személyvonat, ugy hogy a Fülek felől reggeli 7 óra 27 perczkor, a Tiszolc felől 7 óra 37 perczkor *Feledbe* érkező vonatok utasai *Bánréve* felé azonnal tovább mehetnek. Ez fontos különösen a rimaszóni járásra nézve, melynek lakosai most már reggel eljuthatnak a járás székhelyére s végezhetik ügyes-bajos dolgaikat.

Rajzkiállítás. Az iparos segédek téli rajztanfolyamának és vele egyidejűleg a műfargod iskola növendékeinek rajzkiállítása f. hó 23-án volt megtekinthető a tamásfalai iskola helyiségében. Ki volt állítva mintegy 400 drb. rajz, melyek közül különösen az építő iparosok (kőművesek, ácsok, asztalosok) szakrajzai keltek méltó feltűnést. A kiállítást, érdeklődő iparosaim közül számosan látogatták meg; az állomat, mely 200 frt évi segélyvel tette lehetővé a tanfolyam felállítását, *Groó Vilmos* kir. tanácsos s tanfelügyelő — az iskolafentartó várost *Szabó György* polgármester, — az iskolaszéket *Nagy Ferencz* elnök képviselték. *Groó Vilmos* buzdító beszédet tartott a segédekhez: kilátásba helyezte a tanfolyamnak jövőre való fenntartását is, ha meglesz a kellő érdeklődés. A látottak felett meglepődését fejezte ki. Mely készírtással üdvözölte *Simko Endrét*, a tanfolyam vezetőjét, *Heinlein Gusztáv* szaktanítót. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy iparos segédeink nagyobb része még ma sem eléggé ért arra, hogy a továbbképzés szükségét érezze, mit be bizonyít az a tény, hogy a beiratkozott 24 segéd közül a tanfolyam végére 8 maradt. Pedig manapság csak az az iparos boldogulhat, csak az tarthat versenyt, csak az felelhet meg a fokozott igényeknek, ki rajzolás s folytonos tanulmányozás által izlését, értelmét a költöget kiműveli. A tanfolyam szorgalmas látogatói a következő segédek voltak, kik mindannyian kiűntették magukat. *Sinkó Pál*, *Pásztor István*, *Sulik István*, *Bodon Géza* kőművesek, *Lévay János* ács, *Lukács János*, *Bodzásy Ferencz* és *Jónás Károly* asztalosok.

A tavasz még mindig küzd a szivós életű, de immár végelegyengülésben levő tél apóval, ki haragjában, hogy a fényes napsugár, a déli zefírek megdöntötték trónját, reánk uszította Boreas és Eurus minden viharait. És ennek a dühös harcznak az ember adja meg az árat. Vetéseink közé el nem bujhat a varju, mint a hogy szokott Györgynap táján férgeket keresgetni. Sok helyütt annyira asszu a föld, hogy a gazda kénytelen volt felszántani s újra bevetni. Lombot még nem láttunk, pedig máskor a vadgesztenye, az égerfa, a mogyoróbokor, a galagonya, a keeskerángó, a zalina, a bodza, a hársfa már ilyenkor javában zöldelnek, sőt a szil, a tölgy és bükk is fejtegeti levélrügyeit. — Hát a szegény boglyas kőkörösint hogy megverte az isten hidege: a félnék viola alig merte szeméskéit kinyitni; a gyöngyike meg a esille csak ugy didergett, hogy szép kék szirmai csakhamar elhullottak, mert egyre zug a szélvész. Csak a füzek, a nyírfák daczolnak. Igazán féltjük a tavaszt. A felhők meg-megjelennek, hogy megtegyék szolgálataikat, de már rögtön ott terem a szél s elkergeti a messze vidékre. A szomszódó föld esdön tekint föl a magasba, mind hiába, még harmatot sem kap. Félő, hogy vízi-szonyban tör ki. Már is ily jelenségek mutatkoznak a délvidéken s megrendült a föld hatalmasan. Valljon nines-e kapesolat a természet ezen abnormalitási és az embervilág mostani zűrzavara közt? No de nem tarthat ez már sokaig. Ha kidőcezent a világ rendes kerékvágásából, egy hatalmas kéz visszahelyezné a szél s május fogja követni. Igy talán megélünk valahogy, ha csak a forró nyár rajtunk nem tör. Hogy az időjárás viszonyait illusztráljuk, szóljanak im ez adatok. A hőmérséklet maximuma e hó folyamán 18,3 C° volt (4-én), minimuma 0,8 C° (19-én). A 25 nap alatt csak kétszer láttuk felhőtlenül az eget, teljesen elborulva egyszer, míg 22 napon át egyre borongott; de az összes esapadék, mely háromszor jelentkezett, csak két milliméter tett ki. Annál többször fagyott éjjelenként erős dérről bevonva reggelenként a gyér gyep. — Egyetlen egy szélmentes napunk sem volt és csak 9-szer ült el néhány órára a szél. A barometer is állandón magasan állt, 751,3 és 734,5 mm. közt ingadozván. Ezen utóbbi alacsony állása is csak egy napig tartott, máskülönben 740 mm. ig sem süllyedt.

Erdőégek. Folyó hó 9-én a rima-murány-salgó-tarjani vasút-egyesület tulajdonát képező s Nyustya község határában fekvő erdő gyuladt ki. 6 holdnyi területen garazdálkodott a pusztító elem s közel 200 esetet tett semmivé. Ugyanezen napon Kubinyi Kálmán nyústyai birtokos Haesava községhez tartozó erdeje is tüzet fogott, itt a kár 200 frtra tehető. — Rimabánya község határában fekvő s a rimóczi közbirtokosság tulajdonát képező erdő — az arra elrobogó vonatból kihullott szikráktól — tüzet fogott. A tűz, mely 1. hó 17-én ütött ki, 30 holdnyi területet tett semmivé. A kár meghaladja az 500 frtot.

Talált gyermek. Ily évim alatt lapunk multi számban egy közlemény jelent meg, mit ez alkalommal még azzal bővítettük ki, hogy a kis ártatlannak — midőn az ut szélén megtalálták — az egyik lába megvolt fagyva. A község házában a mint a gazdagon himzett és varrott pólából kibontották, a nézők szemei egy papírszeleten akadtak meg, min e két szó: Anna és Margit voltak felírva. E szerint a kicsikének keresztnéve tudva lenne, hogy családi nevét kifogja-e deríteni a vizsgálat, — az még a jövő titka.

Tűz. Folyó hó 17-én, a reggeli órákban Szuhafő községben Boesi Tamás miskolezi lakos háza kigyuladt s mire az oltást megkísérhették volna, földig égett. A Főcziére bízta, társulatnál 50 frtig volt biztosítva.

Lisztlopás. F. hó 18-án az est beálltával Sztanoso János rimaszaluzsányi lakos szekeréről egy zsák nullás lisztet ismeretlen tettesek elloptak.

Birkalopás. Paulik János és Poleczka András haesavai lakosoktól f. hó 16-ik napjának éjjelén, ezeknek záratlan istálójukból hat darab birka elveszett. A tetteseket még aznap Haral György és Pales András rimalehotai lakosok személyében kézre kerítette a csendőrség.

Társas utazás Konstantinápolyba. A magyar kir. államvasutak budapesti városi menetjegy-irodája folyó évi május 6-ra külön gyorsvonattal társas utazást rendez Konstantinápolyba, mely város a magyaroknak ezen évenként ismétlődő kirándulását szintugy várja már és ez alkalomra is meleg rokonszenvvel és valódi testvéries érzülettel készül a magyar turistákat fogadni. De a menetjegy-iroda részéről is megtörtént minden intézkedés arra, hogy a résztvevők úgy az utazás folyamán, mint a Konstantinápolyban való 5 napi tartózkodás alatt a legjobban találják magukat. A többek között az oda utazásnál nagyobb pihenő fog tartatni Nisch és Sofia állomásokon, mely idő alatt alkalomuk lesz a résztvevőknek, hogy ezen érdekes két keleti várost megtekinthessék, és minthogy ezen külön gyorsvonati jegyek 60 napig érvényesek, meg van engedve az is, hogy visszatéréskor az utazás tetszés szerint többször is megszakíthatatik. Mindenről bővebb en a programok, értesítenek, melyek Budapesten (Hungária szálló) és az összes vidéki menetjegy-irodáknak díjmentesen kaphatók, és a hol a jelentkezések 50 frtnyi előleg lefizetése mellett elfogadtnak.

A civakodás vége. F. hó 17-én a Kovácsvágás községhez tartozó „Gabriella” nevű vasgyárnál alkalmazott Znavecz András és Oravecz Mihály nevű munkások egymás között valami fölött összepöröltek; az ebből keletkezett civakodásnak aztán az lett a vége, hogy Oraveczet társa egy vaskapával annyira összeverte, hogy két hónap előtt aligha gyógyulhat fel.

Kézrekerült tolvaj. Bornstein Bernát betléri méz-sáros egy idő óta oly fogyasztó közönséggel is rendelkezt, mely ha nagygyá nővi ki magát — több mint biztos — hogy ő kegyelmét esődbe juttatja. Történt pedig a dolog aképen, hogy mult év november havától husz-vágó szekére hivatlan vendégek tették kezüket s alig mult el nap, hogy onnan el ne vészett volna valami. Azonban, mint mindennek, úgy e garazdálkodásnak is vége szakadt. Bornstein uram véghetetlen öröme a közeli napokban sikerült kézrekeríteni az igazi tolvajt, ki nem volt más, mint Betlér község szépenévi esordás bojtárja: Szilasi András. A tettes eleinte tagadt, azonban egyet mégis beismer, hogy feledhetlenek lesznek reá nézve azon kellemes esték, miket ő és társai a hus fogyasztása alkalmával teljes meglepedésökre töltöttek el.

A kövecsesi bakter. Előbb egy jót húzott pálinkás butykosából, aztán magára hajtotta bárányszőrös bundáját, s így elkészülten elindult — aludni. Es Horváth Károly uram elaludt. Almában össze-vissza járta a falut, s mintha szolgálatban lett volna minden óra ütőskor kiáltott egyet; ilyenkor oldalbordája — a jó Eva asszony — mindig egyet lóditott rajta. De mivel a bakter természet benne volt, nem igen látszott felhagyni a kiáltozással s már éppen a tizenkettőt akarta almában lefújni, mikor Eva asszony ismét egyet taszított rajta, mire aztán ő kegyelme a földön találta magát. Visszas helyzetében, még magához sem térhetett, midőn az ajtón kopogás volt hallható. „A törvény nevében!”... Ennek fele se tréfa — gondolta magában — és hirtelen felugrott. Halálos ítéletét várta, midőn a csendörök beléptek, kik kötelesség-mulasztás miatt vonták kérdőre. A fejét vesztett bakter könyörgésre fogta a dolgot. Ez ugrálszik mit se használt, mert annak beigazolása végett, hogy „röndnek muszáj lönyni” f. hó 12-én feljelentették a tornallyai szolgabírói hivatalnak.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.
Főmunkatárs. S. SZABÓ JÓZSEF.

Magán-hirdetések.

Női ruhavarrás.

Alólírott, ki a női ruhaszabászatot Budapesten tanulta, ajánlja szolgálatkészségét a n. é. közönségnek a legújabb divatszertinti ruhák gyors, pontos és jutányos árak melletti elkészítésére.

Ajánkzik továbbá leánykáknak a ruhavarrás alapos megtanítására is havi 2 frtért, valamint a szabászat elsajátítására külön 6 frtért. — Vidéki leánykáknak, kik a ruhavarrást és szabászatot ohajtják megtanulni, mérsékelt ár mellett teljes ellátást is készséggel ad Rimaszombat, Ujváros-utca 8. sz. a. — **Özv. Seszták Andrásné szül. Csipkay Lujza.**

Árverési hirdetemény.

1610. szám. — Szab. Rimaszombat város tulajdonát tevő, Fő-téren a királyi pénzügyigazgatósági bérház földszintjén fekvő jobb és baloldali bolt, lak- és mellékhelyiségeknek f. évi november hó 1-től számított további hat-hat évre való bérbeadása, az annak alapjául megállapított megtekintés végett a polgármesteri hivatalban közszemlére kitétt árverési feltételek mellett elhatározatott.

Felhivatnak mindazok, kik ezen helyiségeket bérbe venni kívánják, hogy az iránti — árverési feltételek értelmében — felszerelt írásbeli zárt ajánlatukat f. évi május hó 17-ének délelőtti 12 crajraig a polgármesteri hivatalnál adják be.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1893. évi április hó 25-én tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Hirdetemény.

1021. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hubay Miklós végrehajthatónak Lőkös Zsuzsanna férj. Lőkös Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 39 frt 66 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Serke

községben fekvő, a serkei 127. számú telekjegyzőkönyvben foglalt A. 3—19. sorszám alatti ingatlanokból Lőkös Zsuzsanna férj. Lőkös Jánosné illetőségére az árverést 479 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi május hó 17-ik napján délelőtti 10 órakor Serke községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 47 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333-ik sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-dékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1893. évi február hó 18-án.
A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Altdorffer, kir. tsvzéki bíró.

Meghívó közgyűlésre.

A Ratkoi kölcsön-segélyző-egylet vezetősége közhírré teszi, hogy az elhalálozás folytán megüresedett elnöki állomás betöltése s a függő ügyek elintézése céljából közgyűlés tartásának szüksége állván elő, ennek megtartása helyéül Ratkó városában az én lakházam, s idejéül folyó 1893. évi június hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik ki, s arra az érdekeltek felek ezennel meghívatnak.

Kelt Ratkón, 1893. április 22.

Gallo János, egyleti pénztárnok.

A magyar általános köszén bánya részvénytársulat, Budapest, V., bálvány-utca 8.

ajánlja a t. cz. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak, valamint eséplő-gép-tulajdonosoknak kitünő minőségű

2—6

akna, koczka- és darabos szenét centeri és királdi bányáiból

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva

Hirdetemény.

A miskolezi áru- és termény-raktárakban, az ez idei

gyapjú-vásár

beraktározással egybekötve, 1893-ik évi június hó 7-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással készséggel szolgál

a „Miskolczi hitelintézet”

1—3

igazgatósága.

Miskolczon, Széchenyi-utca 88. sz.

Magyar általános köszénbánya részvény-társulat.

H I R D E T M É N Y.

Alólírottak a n. é. közönség becses tudomására juttatjuk, miszerint a

kokovai faipar-raktár rimaszombati cézget

köszönterményeinknek úgy nagyban (waggon számra), mint kicsinyben (né-termazsánként) Rimaszombat és vidéke részére egyedüli és kizárólagos el-adásra megbiztuk.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni szeren-esénk van, kérjük nagybecsű rendelmenyeikkel esakis a nevezett cézgethez fordulni.

Tisztelettel

Magyar általános köszénbánya részvény-társulat.

A kokovai faipar-raktárában Rimaszombatban.

Rimaszombat és vidéke részére.

Egyedüli elárufítási ügynöksége.